

Alleen structurele bestrijding invasieve exoten werkt!

Naar verwachting zal bij het verschijnen van deze editie van Stad en Groen ook het landelijk protocol ter bestrijding van Aziatische duizendknopen uitgerold zijn. Dit protocol is een must, aangezien verschillende terreineigenaren nu verschillende plannen van aanpak hanteren. De bedoeling is dat het protocol vanaf deze zomer standaard wordt voor alle gemeenten.

Auteur: Jeroen Poldermans

Stichting Probos, Aequator Groen & Ruimte en Geofoxx milieupertise begonnen in oktober 2018 met een opzet voor het landelijk protocol en toetsten dit via casussen met een groep praktijkmensen. Dit leidde tot het opstellen van een conceptprotocol, dat werd voorgelegd aan een gebruikerspanel met terreinbeheerders, overheden, groenaanemers en andere professionals en dat nu gestalte krijgt in het lang verwachte eindprotocol.

Protocol als trainingsmateriaal

Volgens Martijn Boosten van Stichting Probos zal het protocol bestaan uit een aantal infobladen. Op zo'n infoblad staat bijvoorbeeld omschreven hoe men Japanse duizendknoop kan herkennen in verschillende seizoenen. In het protocol komen richtlijnen voor maaiwerkzaamheden, aangezien van Aziatische duizendknopen bekend is dat de verspreiding vooral plaatsvindt door ondeskundig handelen bij maaien en grondverzet.

Daarnaast bevat het bijvoorbeeld informatie over de beste bestrijdingsmethoden langs weg-

bermen of waterwegen.

Martijn Boosten: 'Er komt een set met regels voor verschillende situaties, die groenwerkers kunnen toepassen in bestekken. Het protocol zal worden gebruikt als trainingsmateriaal voor bijvoorbeeld groenaanemers, zodat hun medewerkers invasieve exoten van inheemse planten kunnen onderscheiden. Het richt zich vooral op de groene professional; bewustwording van particulieren is niet onze zaak, maar van de overheid. Overheden kunnen de infobladen wel kunnen gebruiken als voorlichtingsmateriaal voor particulieren.'

Gezamenlijke aanpak

Een professional die grote waarde hecht aan een gezamenlijke aanpak en het protocol is Harry Kloosterman van Weed Free Service. Volgens Kloosterman is een structurele gemeenschappelijke aanpak een basisvoorwaarde. 'Voordat we het over bestrijden kunnen hebben, moet het probleem eerst beheersbaar worden gemaakt. Dat betekent dat we goed in kaart moeten brengen waar de problemen

5 min. leestijd

zijn, hoe we die gaan aanpakken en wat die plannen gaan kosten. De bestrijding heeft alleen structureel nut als de gemeenten, Rijkswaterstaat, Prorail, natuurorganisaties en particulieren gaan samenwerken. Ja, ook particulieren moeten erbij betrokken worden, want zonder het te beseffen dragen zij vaak bij aan de wildgroei van invasieve exoten. Gesnoeiende Japanse duizendknoop hoort bijvoorbeeld niet in de gft-container thuis, maar bij het restafval. Burgers zouden uitheems onkruid kosteloos bij de gemeente moeten kunnen brengen, waarna die ervoor zorgt dat het wordt verbrand of verwerkt.'

Voorbeeldfunctie provincie Gelderland

De opmars van invasieve exoten bedreigt niet alleen de inheemse biodiversiteit, maar brengt ook schade toe aan landbouw, gebouwen, dijken en wegen. De provincie Gelderland neemt het voortouw bij de gemeenschappelijke bestrijding via een subsidieregeling waarop terreinbeheerders, gemeenten en waterschappen aanspraak kunnen maken. Deze regeling werd van kracht op 3 mei dit jaar. Dankzij deze subsidie kunnen terreinbeheerders 90 procent van de kosten vergoed krijgen die ze maken ter bestrijding van Aziatische duizendknopen, Canadese guldenroede, reuzenbalsamen, reuzenberenklauw en zonnebaars. Verder kunnen gemeenten en waterschappen een bijdrage van 10.000 euro tegemoet zien bij een gedegen gebiedsplan om de vijf

genoemde exoten aan te pakken. Via de regeling 'Burgerbetrokkenheid bij natuur, groen en landschap' stelt de provincie Gelderland zelfs subsidie beschikbaar op particulier niveau. De noodzaak om invasieve exoten te bestrijden, groeit met de dag. De vraag voor de toekomst is: hoe gaan we dit doen?

Weed Free Service neemt deel aan een onderzoek dat Stichting Probos in opdracht van de provincie Gelderland uitvoert om de effectiviteit van de heetwatermethode bij de bestrijding van duizendknoop wetenschappelijk te testen. Dit gebeurt met vier aannemers op 35 proefplots in wegbermen verspreid over de provincie. Het onderzoek is gestart in 2018 en loopt vijf jaar.

Uitgekookt!

Weed Free Service werkt alleen met de heetwatermethode. In de zeven jaar van zijn bestaan heeft het bedrijf daarmee grote haarden Japanse duizendknoop en berenklauw compleet geëlimineerd of met minstens 90 procent teruggedrongen. Onkruid koken is inmiddels een gangbare methode bij onkruidbestrijding. De voor de hand liggende woordspeling 'uitgekookt' slaat dan ook niet op de heetwatermethode, maar op het *natural green water*-principe achter de methode. *Natural green water* is regen- en

kanaalwater dat is gebruikt in een energiecentrale. Het kokend hete afvalwater heeft zijn dienst bewezen bij de opwekking van elektriciteit. In plaats van te worden geloosd in een rivier, wordt het opgevangen in tankcontainers en overgepompt in vrachtwagens van Weed Free Service. Deze samenwerking tussen Weed Free Service en de energieproducent bestaat sinds maart 2019. Het bedrijf van Kloosterman heeft twee tankwagens die elk 50.000 liter kokend water kunnen verwerken.

Rollatorwagens en injecteren

Trajecten van 25 tot 100 meter lang worden behandeld met heetwaterunits die zijn gemonteerd op wat Harry Kloosterman 'rollatorwagens' noemt (zie foto). Niet alleen wordt daarmee al het onkruid op en tussen de bestrating effectief aangepakt, ook kiemende zaden moeten het ontgelden, zodat een mooi cosmetisch beeld achterblijft. En als er op een locatie bijvoorbeeld wilde orchideeën of andere beschermde inheemse planten groeien, dan worden deze handmatig afgedekt. Eerst wordt het loof van de invasieve exoot onder lage druk kapotgekookt, waarna met een lans kokend water wordt geïnjecteerd in de wortels. Deze lans is door Weed Free Service zelf ontwikkeld. De Friese professionals zetten behalve tankwagens ook twaalf handmachines en vijf sensormachines in. Sensormachines werken selectief en effectief doordat ze met infrarood onkruid opsporen en dan pas besproeien.

Drones voor moeilijk bereikbare ruimtes

Bij moeilijk bereikbare ruimtes kan gedacht worden aan bruggen, vluchtheuvels, rotondes en tunneltjes, maar ook aan halfverharde of onverharde landelijke gebieden. Harry Kloosterman: 'Eerst brengen we het gebied in kaart met een drone; dan maken we een plan van aanpak. Het probleem is dat je niet overal kunt komen, en handmatig werk in natuurgebieden is haast niet te doen. Onze opties zijn een terreinauto, een vierwielige tractor, een rupsvoertuig en een ponton. Op ons zelfontwikkeld ponton is een waterzuigmachine gebouwd. Deze zuigt water onder het ponton op, om dat vervolgens te gebruiken bij onkruidbestrijding op kleine eilandjes in rivieren, meren en vennen.' Dankzij zijn expertise in deze – vaak landelijke – gebieden en de zelf ontworpen en ontwikkelde tools, is Weed Free Service gevraagd invasieve exoten te bestrijden in opdracht van Stichting Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer.

Martijn Boosten Stichting Probos

Harry Kloosterman Weed Free Service

Bestrijding van watercrassula

Watercrassula is een invasieve exoot die net als waternavel voorkomt langs oevers en in het water van poelen, vennen en andere waterhoudende laagtes in zandgebieden. In wateren

die periodiek droogvallen, wordt ook watercrassula aangetroffen. Het onkruid verspreidt zich via fragmentatie, kent een snelle groei en komt in een biotoop al snel tot dominantie. Het van oorsprong Australisch gewas overwoekert al snel andere water- en oeverplanten. De exoot vormt een grote bedreiging voor inheemse planten als waterlobelia, oeverkruid en moerashertshooi. De bestrijding van watercrassula gebeurt met een methode die Harry Kloosterman in de loop der jaren zelf bedacht en ontwikkeld heeft. Het principe komt overeen met dat van een stoomstrijkijzer, maar hij wil er niet te veel over in detail treden in dit artikel. Geïnteresseerden kunnen het beste zelf contact met hem opnemen.

ISRP

Kloosterman werkt met het online beheerprogramma ISRP (*Invasive species reduction program*). Met ISRP kunnen onder andere de bestrijdingsprestaties in een bepaalde periode gemeten worden en voortgangsrapportages opgesteld worden. Concreet betekent dit dat Harry dankzij dit programma weet welk

percentage van de exoten effectief bestreden is en wat de targets voor de toekomst zijn. Gemeenten of andere opdrachtgevers kunnen in het systeem meekijken. ISRP bevat afbeeldingen van invasieve exoten en stelt behandelingen voor. Daarom wordt het systeem ook voor educatieve doeleinden ingezet, zodat de medewerkers van Weed Free Service de exoten kunnen herkennen. Ook in dat opzicht is het een perfecte tool, want het is niet makkelijk om personeel te vinden dat invasieve exoten en inheemse flora weet te onderscheiden.

Conclusie

Het protocol is een eerste stap in de goede richting naar een gestructureerde aanpak, maar daarnaast is bewustwording op zowel professioneel als particulier niveau essentieel. 'De cirkel moet rond, dus moeten we de strijd tegen invasieve exoten samen aangaan, anders blijft het water naar de zee dragen', aldus Harry Kloosterman.

Weed Free Service werd opgericht in 2012 door Harry Kloosterman, voorheen werkzaam in de hovenierswereld. Het in Kollum (Friesland) gevestigde bedrijf was het eerste Nederlandse groenbedrijf dat actief de heetwatermethode toepaste bij onkruidbestrijding. Het bedrijf heeft momenteel 37 medewerkers in dienst. Aanvankelijk besloeg het werkgebied Friesland en Groningen, maar inmiddels is Weed Free Service nationaal en internationaal actief; behalve in Nederland levert het innovatieve groenbedrijf zijn expertise in Duitsland, België, Frankrijk en Engeland.

Bronnen

Meer informatie over de onderwerpen in dit artikel vindt u op:

- www.bestrijdingduizendknoop.nl/protocol/
- www.gelderland.nl/Subsidies-bestrijding-invasieve-exoten-in-Gelderland
- www.stad-en-groen.nl/article/29591/gelderland-trekt-portemonnee-in-strijd-tegen-invasieve-exoten

Be social

Scan of ga naar:

www.stad-en-groen.nl/article/30633/alleen-structurele-bestrijding-invasieve-exoten-werkt